

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 116/2023**

De wet tot uitbreiding van het stemrecht voor de verkiezingen voor het Europees Parlement tot 16- en 17-jarigen is ongrondwettig, in zoverre zij de uitoefening van dat stemrecht afhankelijk maakt van een voorafgaande registratieplicht

De wet van 1 juni 2022 voert voor de 16- en 17-jarigen de mogelijkheid in om te stemmen voor de verkiezing van de in België te verkiezen leden van het Europees Parlement. Om te kunnen stemmen moeten die jongeren evenwel vragen om op de kiezerslijst te worden ingeschreven. Een meerderjarige Belg die zich beroept op zijn hoedanigheid van kiezer vordert de vernietiging van die wet.

Het Hof is van oordeel dat de wetgever, in het licht van de doelstelling van democratische vernieuwing en binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid het stemrecht voor die verkiezingen kon uitbreiden tot 16- en 17-jarigen. Volgens het Hof is het evenwel niet redelijk verantwoord om voor de 16- en 17-jarige Belgen de uitoefening van dat stemrecht afhankelijk te maken van de vereiste om een aanvraag in te dienen om ingeschreven te worden op de kiezerslijst. Het Hof vernietigt bijgevolg de wet van 1 juni 2022 in zoverre zij in een dergelijke verplichting voorziet. Het verwerpt het beroep voor het overige.

1. Context van de zaak

De wet van 1 juni 2022 voert voor de 16- en 17-jarigen de mogelijkheid in om te stemmen voor de verkiezing van de in België te verkiezen leden van het Europees Parlement. De uitbreiding geldt voor minderjarigen die op de dag van de verkiezing de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt en die 1) Belg zijn en in België verblijven; 2) Belg zijn en op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie verblijven; 3) Belg zijn en in de bevolkingsregisters in de consulaire beroepsposten in een niet-lidstaat van de Europese Unie ingeschreven zijn; 4) onderdaan zijn van een andere lidstaat van de Europese Unie en ingeschreven zijn in een Belgische gemeente.

Anders dan voor de meerderjarige Belgen het geval is, worden de minderjarigen die ouder zijn dan 16 jaar niet automatisch opgenomen op de kiezerslijst. Zij moeten bij hun gemeente of bij de consulaire beroepspost waarvan ze afhangen een schriftelijke aanvraag in die zin indienen. Daarbij wordt gecontroleerd of de betrokkene aan de kiesvoorwaarden beantwoordt.

Een meerderjarige Belg die zich beroept op zijn hoedanigheid van kiezer vordert de vernietiging van de wet van 1 juni 2022.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. Belang

De Ministerraad voert aan dat de verzoekende partij geen belang heeft bij de vernietiging van de wet van 1 juni 2022.

Het Hof wijst erop dat elke persoon die een beroep tot vernietiging instelt, een belang moet hebben. De verzoeker moet aantonen dat zijn situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt. Het Hof oordeelt dat de bestreden wet betrekking heeft op het kiesrecht en dat het kiesrecht een aspect van de democratische rechtsstaat is dat dermate essentieel is dat de vrijwaring ervan alle burgers aanbelangt. Het beroep is bijgevolg ontvankelijk.

2.2. Ten gronde

De verzoekende partij voert drie middelen aan.

2.2.1. Derde middel

De verzoekende partij voert aan dat de bestreden wet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 25, b) van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR) schendt. Volgens haar hebben minderjarigen niet de vereiste politieke rijpheid, zodat de uitbreiding van het kiesrecht tot 16- en 17-jarigen leidt tot een gelijke behandeling ten aanzien van de meerderjarige Belgen die in België verblijven, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het Hof herinnert eraan dat het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (gewaarborgd in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet) niet uitsluit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil redelijk verantwoord is. Omgekeerd verzet dat beginsel zich ertegen dat categorieën van personen, die zich ten aanzien van de betwiste maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat. Artikel 25, b), IVBPR bepaalt dat elke burger het recht heeft om te stemmen en gekozen te worden.

Het Hof leidt uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet af dat de wetgever streefde naar democratische vernieuwing. In het bijzonder beoogde de wetgever uitvoering te geven aan een resolutie van het Europees Parlement van 11 november 2015, waarin het de lidstaten aanbeveelt om na te denken over manieren om te komen tot een geharmoniseerde minimumleeftijd voor de kiezers van 16 jaar, om de electorale gelijkheid van de burgers van de Unie verder te vergroten. Het Hof is van oordeel dat de wetgever, in het licht van die doelstelling en binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid, het stemrecht voor die verkiezing kon uitbreiden tot 16- en 17-jarigen.

Het derde middel is bijgevolg niet gegrond.

2.2.2. Tweede middel

Het tweede middel is eveneens afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en van artikel 25, b), IVBPR. De verzoekende partij klaagt aan dat voor de verkiezingen van het Europees Parlement het kiesrecht wordt uitgebreid tot 16- en 17-jarigen, terwijl de verkiezing van de federale en de deelstatelijke parlementsleden is voorbehouden aan meerderjarige Belgen.

Het Hof oordeelt dat dit middel op twee manieren kan worden begrepen. In zoverre het zo moet worden begrepen dat het gericht is tegen de leeftijdsvoorwaarden van andere verkiezingen dan de verkiezing voor het Europees Parlement, vindt het verschil in behandeling niet zijn oorsprong in de bestreden wet; het middel is dus onontvankelijk. In zoverre het middel zo moet worden begrepen dat het gericht is tegen de leeftijdsvoorwaarde voor de verkiezing voor het Europees Parlement, verwijst het Hof naar wat het over het derde middel heeft geoordeeld.

Het tweede middel is dus, voor zover ontvankelijk, niet gegrond.

2.2.3. Eerste middel

Het eerste middel is afgeleid uit de schending van dezelfde toetsingsnormen als het derde en het tweede middel. De verzoekende partij klaagt aan dat de 16- en 17-jarige Belgen, in tegenstelling tot de meerderjarige Belgen, slechts worden verplicht om deel te nemen aan de stemming als ze zich hebben ingeschreven op de kieslijst.

Het Hof merkt op dat de uitbreiding van het stemrecht voor de verkiezingen van het Europees Parlement naar 16- en 17-jarigen in de parlementaire voorbereiding wordt verantwoord door de vaststelling dat die jongeren, net als meerderjarigen, in staat zijn om zich een politieke mening te vormen en te kiezen voor de partij of de kandidaat die hun mening het best vertegenwoordigt. Volgens het Hof is het in het licht van die vaststelling niet redelijk verantwoord om voor de 16- en 17-jarige Belgen de uitoefening van dat recht afhankelijk te maken van de vereiste om een aanvraag in te dienen om ingeschreven te worden op de kiezerslijst.

Het eerste middel is bijgevolg gegrond.

3. Besluit

Het Hof vernietigt de wet van 1 juni 2022, maar enkel in zoverre zij het stemrecht voor 16- en 17-jarigen afhankelijk maakt van de vereiste om een aanvraag in te dienen om ingeschreven te worden op de kiezerslijst. Het Hof verwerpt het beroep voor het overige.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)